

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту постанови Верховної Ради України
«Про деякі питання відкликання з посади
Голови комітету з питань фінансів, податкової та митної політики
Гетманцева Данила Олександровича»

1. Обґрунтування необхідності прийняття проекту постанови

Як відомо з пояснювальної записки до проекту постанови «Про відкликання з посади Голови комітету з питань фінансів, податкової та митної політики Гетманцева Данила Олександровича у зв'язку з незадовільною роботою на посаді» (реєстр. №4393 від 17.11.2020 року), зареєстрованого народними депутатами України Батенком Т.І., Палицею І.П. та іншими, «за час очолювання Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики Гетманцев Данило Олександрович неодноразово просував рішення, якими *під благи́ми намі́рами* вдосконалення адміністрування податків та зборів значно збільшувалося фіскальне навантаження на представників малого та середнього підприємництва»¹.

Також там зазначено, що *«діяльність і політична позиція голови профільного комітету Данила Гетманцева призводила до прийняття Парламентом України рішень щодо введення реєстраторів розрахункових операцій (РРО) для дрібного та середнього бізнесу з початку 2021 року. Що призвело до чергової кризи і напруження в суспільстві»*.

Таким чином, автори вказаної постанови пропонують відкликати Гетманцева Д.О. з посади голови Комітету з питань фінансів, податкової та митної політики на підставі пункту 2) частини третьої статті 7 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» оскільки «прийняття Парламентом рішень щодо введення реєстраторів розрахункових операцій», на думку авторів проекту постанови №4393, свідчить про незадовільну роботу голови комітету.

Натомість цей законопроект є альтернативним до №4393 оскільки покликаний врегулювати ті самі відносини щодо відкликання Гетманцева Д.О. з посади голови Комітету, що і в проекті постанови №4393 від 17.11.2020 року, але відкликати голову пропонується на підставі пункту 3 частини третьої статті 7 Закону про комітети ВР. Адже прийняття більшістю Верховної Ради України законів, запропонованих парламентським Комітетом, навряд чи може свідчити що робота голови такого комітету є незадовільною.

Як відомо зі звіту Міжнародного валютного фонду, Україна від часу набуття незалежності була і залишається країною з однією з самих високих

¹ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70459

часток «тіньової» економіки в світі. Зокрема, фахівці МВФ оцінюють середню частку «тіньової» економіки в Україні на рівні 44,8%².

На початку 2020 року компанія Ernst & Young за підтримки Mastercard у рамках укладеного Меморандуму про співробітництво з Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Національним банком України та Державною службою статистики України провела своє дослідження. Відповідно до нього, четверту частину від офіційного ВВП України, або 846 млрд гривень, становлять «тіньові» операції³.

Згідно з дослідження схем ухилення від податків, яке провели Інститут соціально-економічної трансформації та Центр соціально-економічних досліджень CASE-Ukraine в вересні 2019 року, бюджет України найбільше недоотримує коштів через існування схем на митниці, виплату зарплат у «конвертах» та виведення прибутків на офшори⁴. Автори дослідження наводять цифри: від контрабанди Державний бюджет втрачає до 93 млрд. гривень на рік, від офшорних схем – до 36 млрд. на рік, скрутки (маніпуляції з ПДВ) – до 9 млрд. гривень на рік, заниження оборотів ФОП – до 2,5 млрд. гривень на рік.

Тобто масштаби бюджетних втрат через порушення податкового законодавства складно уявити, але очевидно, що вони надзвичайно великі. Бюджет щорічно недоотримує кошти, а це - невиконані соціальні програми, малі зарплати, неможливість збільшення пенсій тощо.

Очевидно, що причиною тому була не лише корупція, але й нереформоване податкове законодавство, яке не містило регулювання, достатнього для припинення зловживань як з боку платника податків, так і з боку податківців.

Саме тому пункт передвиборчої програми Президента України Володимира Зеленського «платити податки мають усі»⁵ почав втілюватись в життя щойно набула повноважень Верховна Рада України IX скликання, та після призначення Головою Комітету з питань фінансів, податкової та митної політики Гетманцева Д.О.

Зокрема, вказаним комітетом під керівництвом Гетманцева Д.О. була здійснена реформа деофшоризації, яка втілювалась в прийнятті Верховною Радою України Законів України №465 та №466.

² Shadow Economies Around the World: What Did We Learn Over the Last 20 Years? // <https://www.imf.org/en/publications/wp/issues/2018/01/25/shadow-economies-around-the-world-what-did-we-learn-over-the-last-20-years-45583>

³ Дослідження тіньової економіки в Україні: майже чверть ВВП - або 846 млрд гривень - перебуває в тіні // <https://bank.gov.ua/ua/news/all/doslidjennya-tinovoyi-ekonomiki-v-ukrayini--mayje-chvert-vvp--abo-846-mlrd-griven--perebuvaye-v-tini>

⁴ Дослідження: Найбільші втрати бюджету відбуваються на кордоні, в офшорах і при виплаті зарплат у «конвертах» // <http://iset-ua.org/ua/novini/podatki/item/156-doslidzhennia-naibilshi-shemi>

⁵ Передвиборча програма кандидата на пост Президента України Володимира Зеленського // <https://program.ze2019.com>

При цьому, змінами передбачені заходи стимулювання розвитку підприємництва, зокрема:

- запроваджено механізм прискореної амортизації, а вартість основних засобів підвищено до 20 тис грн;
- виключено заборону на використання «виробничого» методу амортизації;
- дохід до 40 млн грн – не коригуємо фінансовий результат на податкові різниці;
- виключено підставу для проведення перевірки в рамках кримінального провадження, а акт перевірки не може розглядатися як заява про вчинення кримінального правопорушення;
- обов'язкова мотивувальна частина в податковому повідомленні-рішенні (ППР);
- удосконалено механізм відповідальності держави за протиправні рішення. Платник може відшкодувати шкоду внаслідок таких протиправних дій;
- запровадження винної відповідальності платника податків.

Вирішене питання справедливого оподаткування шляхом:

- Імплементції кроків BEPS та правил контрольованих іноземних компаній;
- Встановлення оподаткування ТВЕН, рідин для електронних сигарет, сигарил;
- На 50% збільшена ставка рентної плати на залізну руду, на марганцеву руду - до 6,25%;
- Прибрані корупційні, необґрунтовані пільги.

Також започаткована реформа детінізації готівкових розрахунків, коли фіскальний чек має надаватись при продажу товару (Закони України №128, №129).

Прийняття вказаних законів позитивно оцінено суспільством. Зокрема, в дослідженні, проведеному 29 жовтня – 2 листопада 2020 року соціологічною групою “Рейтинг” досліджувалось ставлення до ініціатив влади у сфері сплати податків⁶. Як видно з оприлюднених даних:

- 66% українців підтримують або скоріше підтримують ініціативи влади, що використовують схеми ухилення бізнесу від сплати податків;
- 56% українців підтримують розширення сфери застосування касових апаратів;
- 60% підтримують створення додатку який дозволить підприємцям видавати касові чеки в електронному форматі;
- 55% українців підтримують кешбеки.

Тобто діяльність Комітету з питань фінансів, податкової та митної політики під керівництвом голови комітету Гетманцева Д.О. не лише започаткувала важливі і давно очікувані реформи податкового законодавства, але й отримала позитивний відклик у громадян України.

⁶ http://ratinggroup.ua/files/ratinggroup/reg_files/rg_protection_of_consumers__112020_press.pdf

Водночас, вказана діяльність спричинила знищення злочинних схем, за рахунок яких багато хто мав можливість розкрадати бюджетні кошти, займатись легалізацією коштів здобутих злочинним шляхом та нав'язувати зайві послуги на різноманітних «майданчиках» та «платформах». Недосконале податкове законодавство дозволяло домовитись з податковим інспектором, і за допомогою хабарів виводити гроші на офшори, але після прийняття Верховною Радою України відповідних законів впродовж вересня 2019 – листопада 2020 року, така практика стає неможливою або занадто складною і дорогою в адмініструванні.

Як видно, діяльність Гетманцева Д.О. на посаді голови Комітету з питань фінансів, податкової та митної політики спричинила руйнацію численних «тіньових» схем, і цілий ряд корупціонерів через це стали втрачати значні кошти. Збитки «тіньового сектору» становлять десятки мільярдів гривень, які мають отримати бюджети всіх рівнів, а не залишитись у «поважних» людей. Відтак, у випадку, якщо Верховна Рада України погодиться, що вказана діяльність керівника Комітету є незадовільною, і вона має бути негайно припинена, вважаємо, що Парламент має відкликати Гетманцева Д.О. з посади голови Комітету оскільки вказані обставини унеможливають подальше виконання ним цих обов'язків.

2. Мета прийняття законопроекту

Метою прийняття законопроекту є повернення податкового законодавства у стан, в якому воно перебувало до вересня 2019 року, що призводило до втрат Державного і місцевих бюджетів в сотні мільярдів гривень щорічно; зупинити деофшоризацію; відмову від життя держави за рахунок податків на користь життя за рахунок кредитів та інших запозичень.

3. Основні положення законопроекту

Законопроект передбачає:

- відкликання Гетманцева Д.О. з посади голови Комітету з питань фінансів, податкової та митної політики;
- визнання помилковим голосувань Верховною Радою України за законопроекти, внаслідок яких започатковані реформи деофшоризації та детінізації;
- звільнення від оподаткування депутатів та афілійованих з ними осіб, які не голосували за законопроекти, запропоновані Комітетом;
- накладення заборони розробляти законопроекти, пов'язані з подальшою реформою податкового законодавства;
- тимчасово дозволити народним депутатам України лобіювати особисті комерційні інтереси, або комерційні інтереси своїх знайомих і вносити відповідні зміни до податкового законодавства;

- відновлення скруток і шахрайств з ПДВ;
- заборону заборони офшорів.

4. Стан нормативно-правової бази в даній сфері правового регулювання

В даній сфері все регулюється неформальними домовленостями (“договорняками”), а іноді Податковим кодексом України, Кримінальним кодексом України, Законом України «Про запобігання корупції», Регламентом Верховної Ради України та Законом України «Про комітети Верховної Ради України».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація законопроекту не вплине на видаткову та/або дохідну частини державного чи місцевих бюджетів та не потребуватиме додаткових бюджетних витрат. Натомість можливі збитки бюджету можуть бути оцінені в межах процедур, встановлених кримінальним процесуальним законодавством.

6. Прогноз результатів соціально-економічних, правових на інших наслідків прийняття проекту

Реалізація проекту за певних обставин зможе почати відмову від реформ податкового законодавства, здійснених впродовж вересня 2019 – листопада 2020, започаткування процедур з відновлення дії положень Податкового кодексу України в редакції, чинній станом на серпень 2019 року та з ентузіазмом буде оцінено в міжнародних кредитних організаціях.

Народний депутат України

Д. О. Гетманцев

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ГЕТМАНЦЕВ ДАНИЛО ОЛЕКСАНДРОВИЧ
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA10400000006743D0087F6A301
Дійсний до: 17.07.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 20д9/1-2020/214905 від 18.11.2020

266826